

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

« 31 » 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

« 31 » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Соціальна робота в сфері зайнятості»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 23 Соціальна робота
спеціальність – 231 Соціальна робота
освітньо-професійна програма – «Соціальна робота»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	2	4	28	28	3	8	83	150	4
Заочна	2	4	8	4	-	-	138	150	4

Тернопіль – ЗУНУ
2023

31.08.2023р.

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №9 від 15 червня 2022 року).

Робочу програму склав доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, **Шафранський Володимир Васильович**.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., доцент

Андрій ГІРНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Соціальна робота» протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності к.пед.н., доцент

Зоряна КРУПНИК

Гарант ОП «Соціальна робота» к.е.н., доцент

Світлана МИКОЛЮК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА В СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ»

Опис дисципліни «Соціальна робота в сфері зайнятості»

Дисципліна «Соціальна робота в сфері зайнятості»	Галузь знань, спеціальність, ОПП СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 23 Соціальна робота	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	спеціальність – 231 соціальна робота	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна – 4</i>
Кількість змістових модулів – 3	ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин: денна –150.		Самостійна робота: <i>Денна – 83 год.</i> <i>Заочна – 138 год</i> Індивід. Робота – 3 год. <i>Тренінг – 8 год.</i>
Тижневих годин: Денна форма навчання – 10,7 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Соціальна робота в сфері зайнятості».

Проблема зайнятості в Україні - одна з серйозних соціальних проблем сучасного світу. Наслідками безробіття є не тільки падіння рівня матеріального стану населення, а й духовна, моральна, соціальна деградація людей. Тому вирішення проблем зайнятості - одне з першочергових завдань цивілізованої країни. Соціальна робота має у своєму арсеналі комплекс процедур, які сприяють вирішенню проблем зайнятості населення.

Самостійна робота студентів має дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять та підготовка до модульного контролю.

Поряд з традиційними видами аудиторних занять, планується виконання індивідуальної аудиторної роботи під керівництвом викладача, коли проводиться колективне або індивідуальне консультування студентів та модульний контроль.

Навчально–методична карта дисципліни представляє структуру навчального курсу за змістом та видами навчальної діяльності в поєднанні з графіком навчального процесу, календаризованого за термінами вивчення та складання окремих модулів. Кожен з модулів має свою форму контролю у вигляді індивідуальних завдань, виконання яких передбачається в письмовому вигляді з наступним захистом.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати, як поточну підготовку студентів до аудиторних занять, так і визначати рівень засвоєння навчального матеріалу окремого модуля. Підсумкова (екзаменаційна) оцінка виставляється за рейтинговими показниками, з можливістю покращення під час семестрового екзамену. Подані матеріали дозволяють студентові самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність.

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни «Соціальна робота в сфері зайнятості» є розкриттям проблем зайнятості населення в Україні та виокремлення можливих шляхів їх вирішення, оволодіння знаннями й навичками щодо здійснення соціальної роботи у сфері зайнятості.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів із методологічними засадами теорії і практики соціальної роботи у сфері зайнятості ;
- сформуванню у студентів систему основоположних категорій, понять, положень та засад методології та методів соціальної роботи у сфері зайнятості як науки та навчальної дисципліни;
- обґрунтувати актуальність та необхідність оволодіння знаннями з методики проведення соціальної роботи у сфері зайнятості;
- забезпечити систему мотивації застосування соціальної інформації у практиці соціальної роботи.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

1. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

2. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

3. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

4. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Фахові компетентності спричиняють наступні програмні результати навчання:

- використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань;
- приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки;
- застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу;
- виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин;
- конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Дана дисципліна тісно базується на курсах «Вікова та педагогічна психологія», «Технології соціальної роботи», «Соціальна юриспруденція», «Соціальна відповідальність».

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння майбутніми соціальними працівниками філософських, психолого-соціологічних та педагогічних основ соціальної роботи в сфері зайнятості.

Структура курсу «Соціальна робота в сфері зайнятості» передбачає логічне та послідовне розкриття основних проблем, таких, як: ринок праці та методи його регулювання; трудових міграцій як соціального процесу; державного регулювання у сфері зайнятості населення; технологій соціальної роботи у сфері зайнятості, зайнятості уразливих верств населення.

2.5. Результати навчання.

Після вивчення курсу студент повинен показати наступні результати навчання:

- знати напрями і форми соціальної роботи в сфері зайнятості;
- знати особливості соціально-психологічної роботи в сфері зайнятості;
- досконало володіти методикою проведення соціальної роботи у сфері зайнятості;
- застосовувати набуті теоретичні знання у практичній професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ

Тема 1. Методологічні першооснови соціальної роботи у сфері зайнятості.

Основні поняття, мета і предмет курсу. Науковий характер соціальної роботи у сфері зайнятості та її основні завдання. Засади соціальної роботи у сфері зайнятості. Методи соціальної роботи у сфері зайнятості.

Тема 2. Ринок праці та його регулювання.

Сутність ринку праці. Сегменти ринку праці. "Гнучкий" ринок праці. Робоча сила та її показники. Працевдатне та непрацевдатне населення. Попит та пропозиція робочої сили. Трудова активність населення. Головні чинники формування трудової активності: соціально-демографічні, демо-економічні, економічні, соціо-психологічні. Проблеми сучасного ринку праці України.

Тема 3. Зайнятість і безробіття як соціально-економічні явища і предмет соціальної роботи.

Поняття зайнятості. Мотивація зайнятості. Категорії зайнятих. Основні ознаки зайнятості. Види зайнятості: повна, неповна, первинна, вторинна, зареєстрована, незареєстрована, ініціативна зайнятість. Визначення ініціативної зайнятості, Характерні риси ініціативної зайнятості. Фактори вибору ініціативної зайнятості.

Визначення безробіття. Причини виникнення безробіття. Форми безробіття: природне, структурне, циклічне, приховане та інші Соціальні наслідки безробіття. Шляхи подолання безробіття. Особливості вирішення проблем безробіття в Україні. Державне регулювання зайнятості. Законодавство про працю і зайнятість, Закони України "Про зайнятість населення", "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття".

Тема 4. Трудові міграції як соціальний процес

Поняття міграції, види та форми міграцій. Стан та проблеми трудових міграцій в Україні. Види трудових міграцій молоді. Причини трудових міграцій. Соціально-економічні наслідки трудових міграцій. Механізми регулювання трудових міграцій.

Змістовий модуль 2. СПРИЯННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ БЕЗРОБІТТЯ.

Тема 5. Державне регулювання у сфері зайнятості населення.

Соціальна політика у сфері зайнятості населення: засади та механізм реалізації. Структура системи соціальних послуг у сфері зайнятості населення. Державне соціальне страхування на випадок безробіття. Державні та територіальні програми зайнятості. Механізм регулювання зайнятості.

Заходи щодо реалізації державної політики зайнятості і подолання безробіття.

Тема 6. Діяльність державної служби зайнятості.

Державна служба зайнятості, її складові. Права ДСЗ. Функції ДСЗ. Її завдання. Засади Єдиної технології обслуговування незайнятого населення (ЄТОНН). Призначення та основні завдання Єдиної інформаційно-аналітичної системи служби зайнятості (ЄІАС). Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості: структура, функції. Форми та методи роботи регіональних центрів зайнятості населення. Організація обслуговування клієнтів у центрах зайнятості. Принципи взаємодії між центром зайнятості та роботодавцями, організація документообігу щодо обслуговування клієнтів у центрі зайнятості. Формування та ведення персональної картки особи, що шукає роботу. Особливості праці фахівців центру зайнятості. Психологічне розвантаження персоналу. Профілактика професійних захворювань.

Тема 7. Технології соціальної роботи у сфері зайнятості

Зміст соціально-психологічної роботи у сфері зайнятості. Напрямки роботи з клієнтами служби зайнятості. Особливості інформаційного та професійного консультування. Етапи проведення консультацій у центрі зайнятості. Правила проведення співбесіди з клієнтом центру зайнятості. Довідково-інформаційні семінари для безробітних. Соціальна реабілітація безробітних: мета, принципи. Надання соціально-психологічної допомоги людям, які шукають роботу.

Тема 8. Профорієнтаційна робота як інструмент регулювання зайнятості.

Визначення професійної орієнтації. Мета профорієнтаційної роботи. Професійне самовизначення особистості. Напрями професійної орієнтації: професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація. Критерії ефективності профорієнтаційної роботи.

Проблеми здійснення профорієнтаційної роботи серед різних категорій населення. Профорієнтаційна діяльність центрів зайнятості, молодіжних центрів праці та соціальних служб для молоді. Ярмарки вакансій.

Тема 9. Професійна орієнтація як система.

Профорієнтаційна діяльність центрів зайнятості, молодіжних центрів праці та соціальних служб для молоді. Ярмарки вакансій. Професійна діагностика. Професійна освіта. Класифікація професій. Основи професіографії. Професійна консультація та агітація. Професійне самовизначення. Професійний відбір.

Змістовий модуль 3. ЗАЙНЯТІСТЬ ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

Тема 10. Люди з обмеженими можливостями на ринку праці.

Становище людей з обмеженими можливостями на ринку праці. Причини низького рівня зайнятості інвалідів в Україні. Вплив соціально-економічної ситуації на трудову активність людини з обмеженими можливостями. Нормативно-правове забезпечення зайнятості інвалідів, механізм його застосування. Шляхи підвищення рівня працевлаштування та зайнятості людей з обмеженими можливостями. Соціально-психологічна підтримка інвалідів. Напрямки професійної реабілітації. Надання соціальної допомоги.

Удосконалення системи професійної орієнтації та професійного навчання інвалідів.

Тема 11. Гендерні аспекти зайнятості

Сутність поняття "гендер". Дослідження "жіночого" питання у сучасній науці. Характерні риси жіночого безробіття. Типи поведінки безробітних жінок: активно-економічна, інертно-очікувана, пасивна. Причини незайнятості жінок. Положення жінок на ринку праці. "Подвійна" зайнятість жінок Мотивації зайнятості жінок. Вторинна зайнятість жінок. Форми роботи з безробітними жінками.

Тема 12. Молодь на ринку праці.

Специфіка молодіжного ринку праці. Класифікація груп незайнятої молоді. Проблеми працевлаштування випускників навчальних закладів.

Шляхи вирішення проблем працевлаштування та сприяння зайнятості молоді. Перешкоди створення молодіжних підприємств. Розвиток структури та організації оплачуваних громадських робіт. Молодіжні структури з перекваліфікації молоді. Діяльність центрів соціальних служб для молоді щодо вирішення проблем зайнятості

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Соціальна робота в сфері зайнятості»

(денна форма навчання)

Перелік тем	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти соціальної роботи у сфері зайнятості						
Тема 1. Методологічні першооснови соціальної роботи у сфері зайнятості.	2	2	6	1	2	Поточне опитування, дискусійне обговорення реферати, тестування
Тема 2. Ринок праці та його регулювання	2	2	7			
Тема 3. Зайнятість і безробіття як соціально-економічні явища і предмет соціальної роботи	2	2	7			
Тема 4. Трудові міграції як соціальний процес	2	2	7			
Змістовий модуль 2. Сприяння зайнятості населення та шляхи подолання безробіття						
Тема 5. Державне регулювання у сфері зайнятості населення	2	2	7	1	3	Поточне опитування, дискусійне обговорення реферати, тестування
Тема 6. Діяльність державної служби зайнятості	2	2	7			
Тема 7. Технології соціальної роботи у сфері зайнятості	2	2	7			
Тема 8. Профорієнтаційна робота як інструмент регулювання зайнятості	2	2	7			
Тема 9. Професійна орієнтація як система	2	2	7			
Змістовий модуль 3. Зайнятість вразливих груп населення						

Тема 10. Люди з обмеженими можливостями на ринку праці	4	4	7	1	3	Почне опитування , тестування
Тема 11. Гендерні аспекти зайнятості	2	2	7			
Тема 12. Молодь на ринку праці	4	4	7			
Разом	28	28	83	3	8	

(заочна форма навчання)

Перелік тем	Лекції	Практичні заняття	СРС
Тема 1. Методологічні першооснови соціальної роботи у сфері зайнятості.	1	0,5	11
Тема 2. Ринок праці та його регулювання			11
Тема 3. Зайнятість і безробіття як соціально-економічні явища і предмет соціальної роботи	1	0,5	11
Тема 4. Трудові міграції як соціальний процес			11
Тема 5. Державне регулювання у сфері зайнятості населення	1	0,5	11
Тема 6. Діяльність державної служби зайнятості			11
Тема 7. Технології соціальної роботи у сфері зайнятості			12
Тема 8. Профорієнтаційна робота як інструмент регулювання зайнятості	1	0,5	12
Тема 9. Професійна орієнтація як система	1	0,5	12
Тема 10. Люди з обмеженими можливостями на ринку праці	1	0,5	12
Тема 11. Гендерні аспекти зайнятості	1	0,5	12
Тема 12. Молодь на ринку праці	1	0,5	12
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять

Денна форма

Модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти соціальної роботи у сфері зайнятості.

Практичне заняття № 1.

Тема: «Методологічні першооснови соціальної роботи у сфері зайнятості»

Мета: Розкрити сутність таких понять: соціальна робота, соціальна робота у сфері зайнятості, засади соціальної роботи у сфері зайнятості, методи соціальної роботи у сфері зайнятості.

Питання для обговорення:

1. Основні поняття, мета і предмет курсу.
2. Науковий характер соціальної роботи у сфері зайнятості та її основні завдання.
3. Зміст, структура і функції соціальної роботи у сфері зайнятості.
4. Засади соціальної роботи у сфері зайнятості.
5. Взаємозв'язок соціальної роботи у сфері зайнятості з іншими науками.
6. Методи соціальної роботи у сфері зайнятості .

Практичне заняття № 2.

Тема: «Ринок праці та його регулювання»

Мета: Розкрити сутність таких понять: ринок праці, функції ринку праці,

суб'єкти ринку праці, кон'юнктура, сегментація, гнучкість, методи і форми ринку. Володіння методами оцінки ринку праці.

Питання для обговорення:

1. Поняття ринку праці та його місце в соціально-економічній системі.
2. Функції ринку праці.
3. Суб'єкти ринку праці та їхні функції.
4. Види ринків праці.
5. Формування та розвиток ринку праці.
6. Методи оцінки ринку праці.
7. Елементи ринку праці: товар який він пропонує, попит, пропозиція, ціна.
8. Кон'юнктура ринку, її типи.
9. Сегментація та гнучкість ринку праці.
10. Методи і форми регулювання ринку праці.

Практичне заняття № 3.

Тема: «Зайнятість і безробіття як соціально-економічні явища і предмет соціальної роботи»

Мета: Формування уявлення про актуальні проблеми зайнятості, оволодіння знаннями про особливості її форм і методів. Здатність застосовувати знання про закономірності, фактори, умови, методи соціальної роботи у сфері зайнятості.

Питання для обговорення:

1. Зайнятість як соціально-економічна категорія. Соціальна сутність зайнятості.
2. Наукові теорії та моделі зайнятості.
3. Види і форми зайнятості.
4. Мотивація зайнятості.
5. Соціальні нерівності у сфері зайнятості.
6. Безробіття як соціально-економічне явище.
7. Види і форми безробіття.
8. Трудова активність населення та чинники її формування.

Практичне заняття № 4.

Тема: «Трудові міграції як соціальний процес»

Мета: Оволодіння знаннями про особливості трудових міграцій в Україні, про причини і наслідки цього явища. Володіння методикою роботи з мігрантами.

Питання для обговорення:

1. Стан та проблеми трудових міграцій в Україні.
2. Види трудових міграцій.
3. Причини трудових міграцій.
4. Соціально-економічні наслідки трудових міграцій.
5. Механізми регулювання трудових міграцій.

Модуль 2. Сприяння зайнятості населення і шляхи подолання безробіття

Практичне заняття № 5.

Тема: «Державне регулювання у сфері зайнятості населення»

Мета: Базові уявлення про державне регулювання у сфері зайнятості населення Володіння інструментами регулювання сфери зайнятості в умовах України.

Питання для обговорення:

1. Соціальна політика у сфері зайнятості населення: засади та механізм реалізації.
2. Структура системи соціальних послуг у сфері зайнятості населення.
3. Державне соціальне страхування на випадок безробіття.
4. Державні та територіальні програми зайнятості.
5. Механізм регулювання зайнятості.
6. Заходи щодо реалізації державної політики зайнятості і подолання безробіття.

Практичне заняття № 6.

Тема: «Діяльність державної служби зайнятості»

Мета: Уявлення про діяльність Державної служби зайнятості. Володіння методикою роботи з клієнтами.

Питання для обговорення:

1. Державна служба зайнятості, її складові.
2. Права і обов'язки ДСЗ.
3. Функції і завдання ДСЗ.
4. Засади та напрями діяльності ДСЗ..
5. Заходи попередження безробіття.
6. Засади Єдиної технології обслуговування незайнятого населення (ЄТОНН).
7. Організація функціонально-просторових секторів.
8. Призначення та основні завдання Єдиної інформаційно-аналітичної системи служби зайнятості (ЄІАС).
9. Форми та методи роботи регіональних центрів зайнятості населення.
10. Організація обслуговування клієнтів у центрах зайнятості.
11. Організація документообігу щодо обслуговування клієнтів у центрі зайнятості.
12. Особливості праці фахівців центру зайнятості. Психологічне розвантаження персоналу.

Практичне заняття № 7.

Тема: «Технології соціальної роботи у сфері зайнятості»

Мета: Розкрити сутність таких понять: технологія соціальної роботи, професійне консультування, соціальна реабілітація. Здатність забезпечувати процес технології соціальної роботи у сфері зайнятості

Питання для обговорення:

1. Напрями роботи з клієнтами служби зайнятості.
2. Зміст соціально-психологічної роботи у сфері зайнятості
3. Особливості інформаційного та професійного консультування. Етапи проведення консультацій у центрі зайнятості.
4. Правила проведення співбесіди з клієнтом центру зайнятості.

5. Довідково-інформаційні семінари для безробітних.
6. Соціальна реабілітація безробітних: мета, засади.

Практичне заняття № 8.

Тема: «Профорієнтаційна робота як інструмент регулювання зайнятості»

Мета: Розкрити сутність таких понять: профорієнтаційна робота, професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація. Здатність забезпечувати процес проведення профорієнтаційної роботи.

Питання для обговорення:

1. Сутність і мета профорієнтаційної роботи.
2. Роль і значення профорієнтації в житті людини.
3. Мета і завдання профорієнтації.
4. Поняття і категорії профорієнтації.
5. Засади профорієнтаційної роботи.
6. Методи профорієнтаційної роботи.
7. Характеристика напрямів профорієнтації (професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація).
8. Стан профорієнтаційної роботи в Україні.
9. Проблеми проведення профорієнтаційної роботи в Україні.

Практичне заняття № 9.

Тема: «Професійна орієнтація як система»

Мета: Розкрити сутність таких понять: профорієнтаційна робота, професійна діагностика, професійна освіта, професійне самовизначення, професійний відбір. Здатність використовувати інструменти соціальної роботи для проведення профорієнтаційної роботи в практиці роботи соціальних служб.

Питання для обговорення:

1. Профорієнтаційна діяльність центрів зайнятості, молодіжних центрів праці та соціальних служб для молоді. Ярмарки вакансій.
2. Професійна діагностика.
3. Професійна освіта.
4. Класифікація професій.
5. Основи професіографії.
6. Професійна консультація та агітація.
7. Професійне самовизначення.
8. Професійний відбір.

Модуль 3. Зайнятість вразливих груп населення

Практичне заняття № 10.

Тема: «Люди з обмеженими можливостями у сфері зайнятості»

Мета: Уявлення про особливості соціальної роботи з людьми з обмеженими можливостями у сфері зайнятості. Володіння методикою роботи з цією категорією клієнтів.

Питання для обговорення:

1. Становище людей з обмеженими можливостями у сфері зайнятості.

2. Міжнародні стандарти щодо прав людей з обмеженими можливостями у сфері зайнятості.
3. Нормативно-правове регулювання зайнятості інвалідів в Україні та механізм його застосування.
4. Працевлаштування людей з обмеженими можливостями.
5. Соціально-психологічна підтримка інвалідів.
6. Напрями професійної реабілітації людей з обмеженими можливостями.
7. Надання соціальної допомоги з професійної орієнтації та професійного навчання інвалідів.

Практичне заняття № 11.

Тема: «Гендерні аспекти зайнятості»

Мета: Базові уявлення про гендерні відмінності у сфері зайнятості. Навички ефективного застосування на практиці методів роботи з цією категорією клієнтів

Питання для обговорення:

1. Становище жінок на ринку праці. Види зайнятості жінок.
2. Дискримінація жінок у сфері зайнятості.
3. Характерні риси жіночого безробіття. Типи поведінки безробітних жінок: активно-економічна, інертно-очікувана, пасивна.
4. Мотивації зайнятості жінок.
5. Причини і наслідки незайнятості жінок.
6. Нормативно-правове регулювання зайнятості жінок в Україні та механізм його застосування.
7. Соціальний захист жінок у сфері зайнятості
8. Інформаційна і соціально-психологічна підтримка жінок у сфері зайнятості.
9. Напрями вирішення проблем, пов'язаних із зайнятістю жінок в Україні.
10. Забезпечення зайнятості жінок в зарубіжних країнах.

Практичне заняття № 12.

Тема: «Молодіжна політика та соціальна робота з молоддю у сфері зайнятості»

Мета: Базові уявлення про відмінності у сфері зайнятості молоді. Навички ефективного застосування на практиці методів роботи з молодіжною категорією клієнтів.

Питання для обговорення:

1. Молодь як специфічна соціально-демографічна група
2. Ризики соціальної уразливості сучасної молоді
3. Специфіка молодіжного ринку праці.
4. Класифікація груп незайнятої молоді.
5. Особливості реалізації державної молодіжної політики в Україні
6. Проблеми працевлаштування випускників навчальних закладів.
7. Сприяння зайнятості та працевлаштуванню молоді в Україні.
8. Форми та методи роботи з молоддю у сфері зайнятості.

Заочна форма

Модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти соціальної роботи у сфері зайнятості.

Практичне заняття № 1.

Тема: «Методологічні першооснови соціальної роботи у сфері зайнятості»

Мета: Розкрити сутність таких понять: соціальна робота, соціальна робота у сфері зайнятості, засади соціальної роботи у сфері зайнятості, методи соціальної роботи у сфері зайнятості.

Питання для обговорення:

1. Основні поняття, мета і предмет курсу.
2. Науковий характер соціальної роботи у сфері зайнятості та її основні завдання.
3. Зміст, структура і функції соціальної роботи у сфері зайнятості.
4. Засади соціальної роботи у сфері зайнятості.
5. Взаємозв'язок соціальної роботи у сфері зайнятості з іншими науками.
6. Методи соціальної роботи у сфері зайнятості .

Тема: «Ринок праці та його регулювання»

Мета: Розкрити сутність таких понять: ринок праці, функції ринку праці, суб'єкти ринку праці, кон'юнктура, сегментація, гнучкість, методи і форми ринку. Володіння методами оцінки ринку праці.

Питання для обговорення:

1. Поняття ринку праці та його місце в соціально-економічній системі.
2. Функції ринку праці.
3. Суб'єкти ринку праці та їхні функції.
4. Види ринків праці.
5. Формування та розвиток ринку праці.
6. Методи оцінки ринку праці.
7. Елементи ринку праці: товар який він пропонує, попит, пропозиція, ціна.
8. Кон'юнктура ринку, її типи.
9. Сегментація та гнучкість ринку праці.
10. Методи і форми регулюванні ринку праці.

Тема: «Зайнятість і безробіття як соціально-економічні явища і предмет соціальної роботи»

Мета: Формування уявлення про актуальні проблеми зайнятості, оволодіння знаннями про особливості її форм і методів. Здатність застосовувати знання про закономірності, фактори, умови, методи соціальної роботи у сфері зайнятості.

Питання для обговорення:

1. Зайнятість як соціально-економічна категорія. Соціальна сутність зайнятості.
2. Наукові теорії та моделі зайнятості.
3. Види і форми зайнятості.
4. Мотивація зайнятості.

5. Соціальні нерівності у сфері зайнятості.
6. Безробіття як соціально-економічне явище.
7. Види і форми безробіття.
8. Трудова активність населення та чинники її формування.

Тема: «Трудові міграції як соціальний процес»

Мета: Оволодіння знаннями про особливості трудових міграцій в Україні, про причини і наслідки цього явища. Володіння методикою роботи з мігрантами.

Питання для обговорення:

1. Стан та проблеми трудових міграцій в Україні.
2. Види трудових міграцій.
3. Причини трудових міграцій.
4. Соціально-економічні наслідки трудових міграцій.
5. Механізми регулювання трудових міграцій.

Модуль 2. Сприяння зайнятості населення і шляхи подолання безробіття

Тема: «Державне регулювання у сфері зайнятості населення»

Мета: Базові уявлення про державне регулювання у сфері зайнятості населення. Володіння інструментами регулювання сфери зайнятості в умовах України.

Питання для обговорення:

1. Соціальна політика у сфері зайнятості населення: засади та механізм реалізації.
2. Структура системи соціальних послуг у сфері зайнятості населення.
3. Державне соціальне страхування на випадок безробіття.
4. Державні та територіальні програми зайнятості.
5. Механізм регулювання зайнятості.
6. Заходи щодо реалізації державної політики зайнятості і подолання безробіття.

Тема: «Діяльність державної служби зайнятості»

Мета: Уявлення про діяльність Державної служби зайнятості. Володіння методикою роботи з клієнтами.

Питання для обговорення:

1. Державна служба зайнятості, її складові.
2. Права і обов'язки ДСЗ.
3. Функції і завдання ДСЗ.
4. Засади та напрями діяльності ДСЗ.
5. Заходи попередження безробіття.
6. Засади Єдиної технології обслуговування незайнятого населення (ЄТОНН).
7. Організація функціонально-просторових секторів.
8. Призначення та основні завдання Єдиної інформаційно-аналітичної системи служби зайнятості (ЄІАС).
9. Форми та методи роботи регіональних центрів зайнятості населення.

10. Організація обслуговування клієнтів у центрах зайнятості.

11. Організація документообігу щодо обслуговування клієнтів у центрі зайнятості.

12. Особливості праці фахівців центру зайнятості. Психологічне розвантаження персоналу.

Тема: «Технології соціальної роботи у сфері зайнятості»

Мета: Розкрити сутність таких понять: технологія соціальної роботи, професійне консультування, соціальна реабілітація. Здатність забезпечувати процес технології соціальної роботи у сфері зайнятості

Питання для обговорення:

1. Напрями роботи з клієнтами служби зайнятості.
2. Зміст соціально-психологічної роботи у сфері зайнятості
3. Особливості інформаційного та професійного консультування. Етапи проведення консультацій у центрі зайнятості.
4. Правила проведення співбесіди з клієнтом центру зайнятості.
5. Довідково-інформаційні семінари для безробітних.
6. Соціальна реабілітація безробітних: мета, засади.

Тема: «Профорієнтаційна робота як інструмент регулювання зайнятості»

Мета: Розкрити сутність таких понять: профорієнтаційна робота, професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація. Здатність забезпечувати процес проведення профорієнтаційної роботи.

Питання для обговорення:

1. Сутність і мета профорієнтаційної роботи.
2. Роль і значення профорієнтації в житті людини.
3. Мета і завдання профорієнтації.
4. Поняття і категорії профорієнтації.
5. Засади профорієнтаційної роботи.
6. Методи профорієнтаційної роботи.
7. Характеристика напрямів профорієнтації (професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація).
8. Стан профорієнтаційної роботи в Україні.
9. Проблеми проведення профорієнтаційної роботи в Україні.

Практичне заняття № 2.

Тема: «Професійна орієнтація як система»

Мета: Розкрити сутність таких понять: профорієнтаційна робота, професійна діагностика, професійна освіта, професійне самовизначення, професійний відбір. Здатність використовувати інструменти соціальної роботи для проведення профорієнтаційної роботи в практиці роботи соціальних служб.

Питання для обговорення:

1. Профорієнтаційна діяльність центрів зайнятості, молодіжних центрів праці та соціальних служб для молоді. Ярмарки вакансій.
2. Професійна діагностика.

3. Професійна освіта.
4. Класифікація професій.
5. Основи професіографії.
6. Професійна консультація та агітація.
7. Професійне самовизначення.
8. Професійний відбір.

Модуль 3. Зайнятість вразливих груп населення

Тема: «Люди з обмеженими можливостями у сфері зайнятості»

Мета: Уявлення про особливості соціальної роботи з людьми з обмеженими можливостями у сфері зайнятості. Володіння методикою роботи з цією категорією клієнтів.

Питання для обговорення:

1. Становище людей з обмеженими можливостями у сфері зайнятості.
2. Міжнародні стандарти щодо прав людей з обмеженими можливостями у сфері зайнятості.
3. Нормативно-правове регулювання зайнятості інвалідів в Україні та механізм його застосування.
4. Працевлаштування людей з обмеженими можливостями.
5. Соціально-психологічна підтримка інвалідів.
6. Напрями професійної реабілітації людей з обмеженими можливостями.
7. Надання соціальної допомоги з професійної орієнтації та професійного навчання інвалідів.

Тема: «Гендерні аспекти зайнятості»

Мета: Базові уявлення про гендерні відмінності у сфері зайнятості. Навички ефективного застосування на практиці методів роботи з цією категорією клієнтів

Питання для обговорення:

1. Становище жінок на ринку праці. Види зайнятості жінок.
2. Дискримінація жінок у сфері зайнятості.
3. Характерні риси жіночого безробіття. Типи поведінки безробітних жінок: активно-економічна, інертно-очікувана, пасивна.
4. Мотивації зайнятості жінок.
5. Причини і наслідки незайнятості жінок.
6. Нормативно-правове регулювання зайнятості жінок в Україні та механізм його застосування.
7. Соціальний захист жінок у сфері зайнятості
8. Інформаційна і соціально-психологічна підтримка жінок у сфері зайнятості.
9. Напрями вирішення проблем, пов'язаних із зайнятістю жінок в Україні.
10. Забезпечення зайнятості жінок в зарубіжних країнах.

Тема: «Молодіжна політика та соціальна робота з молоддю у сфері зайнятості»

Мета: Базові уявлення про відмінності у сфері зайнятості молоді. Навички ефективного застосування на практиці методів роботи з молодіжною

категорією клієнтів.

Питання для обговорення:

1. Молодь як специфічна соціально-демографічна група
2. Ризики соціальної уразливості сучасної молоді
3. Специфіка молодіжного ринку праці.
4. Класифікація груп незайнятої молоді.
5. Особливості реалізації державної молодіжної політики в Україні
6. Проблеми працевлаштування випускників навчальних закладів.
7. Сприяння зайнятості та працевлаштуванню молоді в Україні.
8. Форми та методи роботи з молоддю у сфері зайнятості.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання складається з двох частин: теоретичної і практичної. Варіант теоретичної частини завдання слід обирати за списком у журналі. Практичну частину завдання необхідно виконувати на основі вивчення досвіду роботи соціальної служби, яка займається питаннями зайнятості населення.

Теоретична частина

1. Розглянути питання територіальної диференціації чинників формування трудової активності населення.
2. Проаналізувати вплив міграції на ринок праці.
3. Проаналізувати стан безробіття у регіоні.
4. Вивчити статистичні дані щодо безробіття у країнах західної Європи.
5. Охарактеризувати види та особливості зайнятості молоді в Україні.
6. Проаналізувати соціально-психологічні аспекти мотивації зайнятості населення.
7. Державне регулювання зайнятості: порівняльний досвід США і Європи.
8. Вивчити досвід вирішення проблем зайнятості молоді за кордоном.
9. Розкрити зміст Закону "Про зайнятість". Виділити його позитивні моменти та недоліки.
10. Проаналізувати стан і тенденції розвитку діяльності служб, що займаються питаннями зайнятості населення.
11. Дослідити основні напрями діяльності обласного центру зайнятості населення.
12. Проаналізувати профорієнтаційну діяльність регіонального центру зайнятості населення.
13. Проаналізувати положення Концепції про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів.
14. Визначити проблеми, з якими зіштовхуються жінки на ринку праці.
15. Вивчити досвід закордонних країн щодо вирішення проблем зайнятості жінок.
16. Вивчити питання безробіття молоді. Виявити його причини, і наслідки.
17. Особливості зайнятості молоді та дітей в Україні.
18. Види та особливості зайнятості інвалідів в Україні.

19. Види та особливості зайнятості жінок в Україні.
20. Механізм застосування законодавчого забезпечення зайнятості інвалідів.
21. Напрями вирішення проблем зайнятості інвалідів.
22. Особливості молодіжного сегменту ринку праці.
23. Механізм вирішення проблем зайнятості молоді в Україні.
24. Сприяння зайнятості та працевлаштуванню молоді.

Завдання слід виконувати у Робочому зошиті у реферативній формі. Обсяг теоретичного матеріалу не повинен перевищувати 10 сторінок.

Практична частина

- Дослідити питання адаптації соціальних працівників у професійній діяльності та особливості здійснення соціальної роботи у сфері зайнятості.
- Провести аналіз моделей успішної професійної кар'єри соціального працівника у сфері зайнятості.
- Виявити та охарактеризувати проблеми, що виникають в процесі здійснення соціальної роботи у сфері зайнятості.

7. Тренінг з дисципліни

Тема тренінгу: «Організація і проведення соціологічного дослідження».

Заняття 1 (1 год.). Вступне слово викладача про соціологічне дослідження та особливості його організації.

Мета заняття 1: Ознайомлення учасників групи з майбутньою роботою, актуалізація досвіду участі у тренінгах, ознайомлення з проблемою підготовки і проведення соціологічного дослідження.

Заняття 2 (1 год.). Обрання тематики дослідження, визначення мети, завдань і предмета дослідження.

Мета заняття 2 (1 год.): Формування уміння визначати об'єкт, предмет, завдання і гіпотезу КСД.

Заняття 3 (1 год.). Підготовка і розробка програми КСД.

Мета заняття 3. Розвиток особистісних умінь і навичок практичної розробки програми, конструювання і розрахунок вибірки.

Заняття 4 (1 год.). Складання опитувальних листів.

Мета заняття 4. Відпрацювання навичок складання інструментарію для збирання соціологічної інформації.

8. Самостійна робота

Самостійне опрацювання додаткової літератури з кожної теми, нормативних актів та документації соціальних установ та організацій, дослідження проблемних ситуацій у сфері професійної діяльності. Подання результатів у формі реферату та звіту.

№ п/п	Тематика
1.	Методологічні першооснови соціальної роботи у сфері зайнятості

2.	Ринок праці та його регулювання
3.	Зайнятість і безробіття як соціально-економічні явища і предмет соціальної роботи
4.	Трудові міграції як соціальний процес
5.	Державне регулювання у сфері зайнятості населення
6.	Діяльність державної служби зайнятості
7.	Технології соціальної роботи у сфері зайнятості
8.	Профорієнтаційна робота як інструмент регулювання зайнятості
9.	Професійна орієнтація як система
10.	Люди з обмеженими можливостями на ринку праці
11.	Гендерні аспекти зайнятості
12.	Молодь на ринку праці

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, есе;
- оцінювання результатів КПІЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Соціальна робота у сфері зайнятості» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час занять (6 тем по 5 балів = 30 балів). 2. Письмова робота 70 балів	1. Усне опитування під час занять (6 тем по 5 балів = 30 балів). 2. Письмова робота 70 балів	1. Написання КПІЗ, яке включає: виконання психодіагностичних методик, аналіз та інтерпретація емпіричних даних, оформлення роботи згідно вимог = 60 балів 2. Захист КПІЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів	1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 40 балів. У підсумку 80 балів. 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали = 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-12
2	Проекційний екран	1-12
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-12
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-12
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	1-12
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-12
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-12
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-12
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Ільчук Л. І. Розвиток системи інтегрованих соціальних послуг в умовах децентралізації (на прикладі об'єднаних територіальних громад) *Соціально-трудова відносина: теорія та практика*. 2018. № 1. С. 114-121.

2. Історія соціальної роботи: підручник. Анатолій Фурман, Марія Підгурська. Київ. ВЦ «Академія», 2018. 160 с.

3. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2020. 192 с.

4. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг). І.Іванова. Університет «Україна», 2018. 302 с.

5. Методичні рекомендації щодо впровадження інтегрованої системи соціального захисту (наказ Мінсоцполітики від 25.02.2019 № 282).

6. Рибін В. Методологічне обґрунтування соціального захисту населення як багатофункціональної системи. Вітакультурний млин. 2017. Модуль 19. С.

46-52.

7. Семигіна Т. В. Розвиток власних теорій соціальної роботи: глобальні тенденції. *Розвивальний потенціал сучасної соціальної роботи: методологія та технології: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (15–16 березня 2018 року, Київ)* За ред. Ю.М. Швалба. Київ. КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 90-194.

8. Семигіна Т. В. Соціальні послуги у територіальних громадах України: інновації правового регулювання. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. №4. С. 65-75.

9. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ. Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. – 275 с.

10. Соціальна політика. *Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи студентів спеціальності 231 «Соціальна робота»* Укл. доц. Н. В. Шакур. Чернігів: ЧНТУ, 2018. 62 с.

11. Соціальна робота з вимушеними переселенцями в сучасній Україні В. Нікітіна, О.Борисова, О.Знаткова, О.Кульга. Київ. Кондор, 2019. 468 с.

12. Соціальний захист населення сучасної України: проблеми та шляхи їх вирішення: монографія В.В. Харабет, І.Ф. Марченко, А.І. Андрющенко, С.О. Горбунова-Рубан, Н.С. Скок та інші; за ред. І.Ф. Марченко, А.І. Андрющенко, В.В. Харабет, С.О. Горбунова-Рубан. Маріуполь: ПДТУ, 2017. 246 с.

13. Шафранський В.В. Предиктори розвитку творчих спроможностей майбутніх фахівців. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2021. Вип. 64. С. 147-157.

14. Шафранський В.В., Колісник М.І. Тренінг розвитку невербальної креативності. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2022. Вип. 66. С. 376-388.

15. Яремко О., Шафранський В. Право осіб з психічними розладами на соціальні послуги у контексті правової реальності України. *Актуальні проблеми правознавства. Збірник наукових праць Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету у співпраці з НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України*. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. №3. С. 90-94.

16. Яремко О., Шафранський В. Інформування про медіацію як повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування. *Аналітично-порівняльне правознавство*. Ужгород. 2023. №4. С. 199-206.

17. Sewpaul V. Letter to members of the IASSW Board of Directors. 3 April, 2018.

18. Social Work Treatment: Interlocking Theoretical Approaches/ Turner F.J. – Oxford: Oxford University Press, 2017. – 648 p.

Інтернет-ресурси

19. Класифікатор професій із змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 лютого 2019 року № 259. URL: https://hrliga.com/index.php?module=norm_base&op=view&id=433

20. Круглий стіл «Впровадження нового Закону України «Про соціальні послуги»: завдання для освіти та практики»/ Академія праці, соціальних відносин і туризму. 2019. 24 жовтня. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/round_table_24_10_19

21. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. №2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
22. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України №2558-III від 21.06.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2558-III>
23. Сучасна соціальна робота: чи виправдане стирання? // Перспективи розвитку соціальної педагогіки в Україні: Матеріали круглого столу (24 травня 2018 року, Київ) / за ред О.В. Чуйко. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 84-89. URL: <http://www.psy.univ.kiev.ua/ua/scientificpublications/perspektyvy-rozvytku-sotsialnoi-pedahohiky-v-ukraini>
24. Global Social Work Statement of Ethical Principles /IASSW, 2018. URL: <https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2018/04/Global-Social-Work-Statement-of-Ethical-Principles-IASSW-27-April-2018-1.pdf>
25. Interim Education Commission / IFSW. URL: <https://www.ifsw.org/ifsw-commissions/interim-education-commission/>